

EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Elif ÜNAL BOZCAN

Anahtar Kelimeler

Teknoloji kullanımı,
eğitim öğretim faaliyeti,
öğretim elemanı,
öğretmen adayı

ÖZET

Çağımızda bilgi teknolojilerinin yoğun olarak kullanılmasının yarattığı değişiklikler, bireylerin ve toplumların, hayatın tüm alanlarında teknoloji ile bütünleşmelerini gerekli kılmıştır. Bu araştırma, eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı konusunda öğretim elemanları ile üniversite öğrencilerinin düşüncelerini öğrenmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini Kıbrıs'taki üniversitelerde görevli olan ve Eğitim Fakültesinde derse giren öğretim elemanları ile bu üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklemini, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nden amaçsal örnekleme yöntemi ile belirlenen 41 öğretim elemanı ve eğitim fakültesinden seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen 168 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ile Çil (2008) tarafından geliştirilen "Teknolojinin Eğitim-Öğretim Faaliyetlerindeki Rolü" ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, frekanslar ve yüzde değerler hesaplanmış, ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinde t testi ve ANOVA analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı konusunda öğretim elemanları ile üniversite öğrencilerinin düşüncelerinin farklılıklar gösterdiği saptanmıştır.

Key Words

Use of technology,
teaching and learning activity,
lecturer,
teacher candidates

ABSTRACT

The density of using information technologies in our time, cause some differences such as, to force individuals and communities to use technology in their entire life. The aim of this research is to investigate the ideas, of lecturers and university students of using technology in education activities. Survey population is the lecturers and faculty of education students in Cyprus. The sample consists of 41 lecturers and 168 students at Cyprus International University selected according to purposeful sampling and random sampling. Data collection instruments are personal information form and "roles of technology on teaching and learning practices" scale developed by Çil (2008). In the analysis of data, frequency and percentage values (%) had been calculated and to test the difference t test and ANOVA are used. As a result of research, its observed that lecturers and students have different ideas about of using technology in teaching and learning activities.

1.GİRİŞ

Bilme, düşünme ve yapma kavramlarının bütünlüğünü içeren teknoloji (Satıcı, Akkuş ve Alp, 2009) ve uygulamaları, insanın doğayı kontrol altına alma ve yönlendirme çabasıyla birlikte varolmuştur. Yunanca kelime anlamı hüner veya sanat olarak bilinen teknoloji kavramı, insanların üretim faaliyetlerinde bulunurken kullandığı yol ve yöntemler olarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle teknoloji, insan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bilginin, ürün ve süreçlere uygulanmasıdır (Cardullo, 1996; Tekin, Güleş ve Burgess, 2000).

19. ve 20. yüzyılda meydana gelen hızlı değişim ve gelişmeler iletişim ve bilgi teknolojilerini de önemli ölçüde etkilemiştir. Teknolojik gelişmeler aynı zamanda eğitim sürecinin de yapısını değiştirmiş, eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getirmiştir (Keser, 1991). Bilginin artık geleneksel öğretim yöntemleri ile aktarılması ve ezberlenmesinin tercih edilmediği çağdaş eğitim yaklaşımlarında. öğretmenin rolü de öğrenciden beklenenler de değişmiştir. Düşünen, üreten, yaratan, paylaşan, kendine güvenli, etkileşime yatkın, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilecek bilgi ve becerilere sahip, dünyaya ve gelişmeler duyarlı, donanımlı bireyler olarak ifade edilebilecek beklentileri karşılamanın yollarından biri de teknolojiyi bilmek ve onu etkin olarak kullanabilmektir. Bu yönüyle üniversitelere ve bilime yön veren akademisyenlere önemli görevler düşmektedir. Eğitim araştırmalarının da vurguladığı gibi, teknolojiye karşı olumlu tutum geliştiren öğretim elemanları, teknolojiyi eğitime entegre etmede, olumsuz tutum geliştiren öğretim elemanlarından daha başarılı olmuşlardır (Satıcı, Akkuş ve Alp, 2009). Üniversitelerde yaygın olarak kullanılan bilgi teknolojileri arasında, basılı materyaller, radyo, gazete, tv, cd, video, film, tepagöz, asetat, slayt, bilgisayar, multimedya, web siteleri ve uzaktan eğitim söylenebilir. Tor ve Erden (2004) eğitimde bilgi teknolojilerinden yararlanma üzerine yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin sınıfta en çok tepegöz , kara tahta, bilgisayar, televizyon, slayt makinası ve VCD gibi eğitsel öğrenme araçlarını kullandıklarını belirlemiştir

Üniversiteler bilgiyi üreten, koruyan, yaygınlaştıran ve bu bilgiden uygulama boyutunda faydalanan kurumlar olarak toplumda çok önemli rol üstlenmektedir. Bu anlamda Yükseköğretim Kurumları'nın yaşanan bu hızlı değişimlerden haberdar olması da, eğitim-öğretim kalitesinin yükselmesi açısından gerekli olmuştur. Üniversitelerin eğitim öğretim faaliyetlerinde teknolojiyi kullanma ve geliştirmede örnek olmaları, toplumların yeni teknolojilere uyumu ve bilgi çağı toplumunun oluşturulması için önemlidir. Çağdaş toplumlarda bilgi teknolojilerindeki araçları ustalıkla kullanabilen, veri toplama, yorumlama ve bu verileri kullanabilmede bilgi sahibi olan, uygun bilgi teknolojileri kaynaklarını kullanarak çalışma yapabilen bireyler yetiştirmek önemli hedefler olmuştur. Teknolojileri uygulamaya geçirecek olan öğretmenlerin sadece teknolojiyle tanıştırılmaları değil, teknolojinin ve yeni öğretim tekniklerinin kullanılarak öğrenme etkinlikleri düzenleme becerilerinin de kazandırılması gerekmektedir Bu nedenle öncelikle

öğretmen yetiştiren kurumların, genelde eğitim teknolojisi ve özelde yeni bilgi teknolojilerinin kullanımına ilişkin planları olmak zorundadır (Akt; Akpınar, 2003).

Bu araştırmadan elde edilecek bilgiler ile eğitim öğretim faaliyetlerinde teknolojiyi kullanma ve geliştirmede örnek olmaları beklenen öğretim elemanları ile onların yetiştirdikleri eğitim fakültesi öğrencilerinin teknoloji kullanımı konusunda düşünceleri öğrenilmeye çalışılacaktır. Ayrıca, araştırmadan elde edilecek verilerin, bu konuda çalışan öğretim elemanları ile program geliştirme uzmanlarına, yöneticilere fikir vererek, ışık tutacağı ve öğretmen adaylarına da yol göstereceği düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, eğitim fakültesinde görevli öğretim elemanları ile eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı konusunda düşüncelerini öğrenmeyi amaçlamaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Eğitim Fakültesinde görevli öğretim elemanları ile eğitim fakültesi öğrencilerinin, eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı konusunda düşünceleri nedir?

Bu temel problem doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Öğretim elemanlarının düşünceleri, cinsiyete, mesleki deneyime ve teknoloji kullanımına ilişkin kendilerini nasıl algıladıklarına göre farklılık göstermekte midir?
2. Eğitim fakültesi öğrencilerinin düşünceleri, cinsiyete, bölüme ve teknoloji kullanımına ilişkin kendilerini nasıl algıladıklarına göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin düşünceleri, genel olarak nasıldır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni

Araştırma, betimsel yöntemlerden tarama modeli bir çalışmadır. Betimleyici yaklaşım, ilgilenilen durumu tanımlamayı amaçlamaktadır. Tarama modelleri ise var olan durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2009).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın genel evrenini Kıbrıs'taki üniversitelerde görevli olan ve eğitim fakültesinde derse giren öğretim elemanları ile bu üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Çalışma evrenini ise Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nde görevli olan ve eğitim

fakültesinde derse giren öğretim elemanları ile bu üniversitede öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma örneklemini, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nden amaçsal örnekleme yöntemi ile belirlenen 41 öğretim elemanı ve Eğitim Fakültesinden seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen 168 öğrenci oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu ile "Teknolojinin Eğitim-Öğretim Faaliyetlerindeki Rolü" ölçeği kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin analizinde, frekanslar ve yüzde değerler hesaplanmış, ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinde t testi ve ANOVA analizi kullanılmıştır. Önem düzeyi .05 olarak alınmıştır.

2.5. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu olarak, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin, cinsiyet, bölüm ve teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili konular hakkında bilgi almaya yarayan bir form hazırlanmıştır.

2.6. Teknolojinin Eğitim-Öğretim Faaliyetlerindeki Rolü Ölçeği

CDW-G tarafından sunulan ve Teachers Talk Tech 2006, raporunda kullanılan anketten referans alınarak oluşturulan ölçek, Amerika'da ülke genelinde binin üzerindeki öğretmene uygulanmış ve öğretmenlerin teknolojinin, eğitimi ne şekilde şekillendirdiğine dair görüşlerini öğrenmeyi amaçlamıştır. Ölçek Çil (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Türkiye'deki eğitim öğretim faaliyetleri göz önünde bulundurularak ilişkili maddeler eklenmiş ve iki ana bölüm ve toplam on yedi sorudan oluşan ölçeğe son hali verilmiştir. Ölçeğin birinci bölümünde, teknolojinin eğitim öğretim faaliyetlerindeki rolüne ilişkin sorularla, farklı beceri ve uygulamaları öğretmede teknolojinin ne kadar etkili bulunduğu irdelenmiştir. Ölçeğin ikinci bölümünde, teknolojik araçların sınıf içinde ne kadar önemli olduğuna dair düşünceleri öğrenmeyi amaçlayan sorular yer almıştır. Bu maddelere ait görüşler likert tipinde oluşturulan ve (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Tamamen Katılıyorum şeklinde düzenlenen seçeneklerle alınmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .70 olarak bulunmuştur (Çil, 2008).

3. BULGULAR

Araştırma grubunda yer alan öğretim elemanlarına ve öğrencilere ait bilgiler.

Tablo1. Öğretim elemanlarının cinsiyete, mesleki deneyime ve teknolojik araçları kullanma konusunda kendini değerlendirmelerine göre dağılımları

Özellik		n	%	\bar{x}	SS	t/F	P
Cinsiyet (n= 41)	Kadın	25	61,00	68,72	6,53	0,414	0,681
	Erkek	16	39,00	69,75	9,44		
Mesleki Deneyim	1-5 yıl	12	29,20	69,25	4,86	0,187	0,944
	6-10 yıl	10	24,40	68,20	7,87		
	11-15 yıl	7	17,10	71,29	8,58		
	16-20 yıl	5	12,20	69,00	8,94		
	21 yıl-üzeri	7	17,10	68,14	11,13		
	Toplam	41	100,00	69,12	7,70		
Teknolojik Araçları Kullanma Konusunda Kendini Değerlendirme	Yetersiz	-	-	-	-	1,524	0,224
	Orta Düzeyde	15	36,51	65,86	9,16		
	Yeterli	23	56,10	71,17	6,58		
	Çok Yeterli	3	7,30	67,67	5,69		
	Toplam	41	100,00	69,12	7,70		

*P <.05

Araştırma grubuna katılan 41 öğretim elemanınının 25'i kadın (%61), 16'sı erkektir (%39). Mesleki deneyim açısından bakıldığında genel olarak 1 ile 10 yıl arası deneyime sahip öğretim elemanları çoğunluktadır (n=22, %53,60). Bunu 11-15 yıl (n=7, %17,10) ile 21 yıl üzeri (n=7, %17,10) deneyime sahip olan öğretim elemanları takip etmektedir. Öğretim elemanlarının eğitimde teknolojik araç-gereçleri kullanma konusunda kendilerini daha çok "yeterli" olarak (n=23, %56,10) değerlendirdikleri, bunu "orta düzeyde" (n=15, %36,51) değerlendirmenin izlediği görülmektedir.

Teknolojinin Eğitim-Öğretim Faaliyetlerindeki Rolü Ölçeği toplam 17 maddeden oluşmaktadır. 5'li likert tipinde hazırlanan ölçekten alınabilecek en düşük puan 17, en yüksek puan ise 85'dir. Ölçekten alınan puan yükseldikçe, eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen düşünceler artmaktadır. Öğretim elemanlarının, eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin ortalamalarına bakıldığında, \bar{x} =69,12 olduğu görülmektedir. Bu ortalamanın, eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşünceler açısından yüksek düzeyde ve olumlu olduğu görülmektedir. Erkek öğretim elemanlarının eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin (n=16, \bar{x} =69,75), kadın öğretim elemanlarına göre (n=25, \bar{x} =68,72), az bir farklılıkla, daha olumlu olduğu görülmektedir. Mesleki deneyim açısından bakıldığında, 11-15 yıl arası deneyime sahip olanların (n=7, \bar{x} =71,29) düşüncelerinin daha olumlu olduğu, onu 1-5 yıl arası deneyime sahip olanlarla (n=12, \bar{x} =69,25), 16-20 yıl arası deneyime sahip

olanların (n=5, \bar{x} =69,00) izlediği görülmektedir. Öğretim elemanlarının teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili ortalamalarına bakıldığında ise, kendini "yeterli" olarak değerlendiren öğretim elemanları (n=23, \bar{x} =71,17) daha olumlu görüş bildirmişlerdir. Bunu sırasıyla kendini "Çok yeterli" olarak değerlendirenler (n=3, \bar{x} =67,67) ile "orta düzeyde" (n=15, \bar{x} =65,86) olarak değerlendirenler oluşturmuştur. Ölçek maddeleri bazında verilen cevapların ortalamaları incelendiğinde, "Teknolojik araçlar, derslerin hazırlanmasında araştırma yapmak için önemlidir." İfadesi en yüksek ortalamayı (\bar{x} =4,76), "Teknoloji matematik alıştırmalarının yapılmasında etkilidir." İfadesi de en düşük ortalamayı (\bar{x} =3,61) almıştır.

Öğretim elemanlarının eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi analizi sonucuna göre; $t(39)=.414$ $P>.05$, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Öğretim elemanlarının eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin mesleki deneyimlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizi sonucunda; $F(4,36)=.187$ $P>.05$, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Aynı şekilde, öğretim elemanlarının düşüncelerinin, eğitimde teknolojik araçları kullanma konusunda kendini değerlendirme durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizi sonucunda da $F(3,37)=1,524$ $P>.05$, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo2. Öğrencilerin cinsiyete, bölüme ve teknolojik araçları kullanma konusunda kendini değerlendirmelerine göre dağılımları

Özellik		n	%	\bar{x}	ss	t/F	P
Cinsiyet (n= 168)	Kız	100	59,50	63,36	12,30	0,834	0,405
	Erkek	68	40,50	64,94	11,70		
Bölüm	TÖB	30	17,90	61,40	10,63	1,292	0,275
	PDR	38	22,60	67,34	10,16		
	PSE	37	22,00	64,14	10,74		
	ZEÖ	30	17,90	62,03	14,05		
	ELT	33	19,60	64,15	14,27		
	Toplam	168	100,00	64,00	12,05		
Teknolojik Araçları Kullanma Konusunda Kendini Değerlendirme	Yetersiz	11	6,50	64,27	19,46	2,122	0,099
	Orta Düzeyde	62	36,90	61,03	13,30		
	Yeterli	74	44,00	65,70	9,49		
	Çok Yeterli	21	12,50	66,62	10,45		
	Toplam	168	100,00	64,00	12,05		

*P <.05

Araştırma grubuna katılan 168 öğrencinin 100'ü kız (%59,50), 68'i erkek öğrencidir (%40,50). Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği (TÖB), Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR), Okul Öncesi Öğretmenliği (PSE), Zihin Engelliler Öğretmenliği (ZEÖ) ve İngilizce Öğretmenliği (ELT) olmak üzere toplam beş bölümden oluşmaktadır. Bölümlere göre düşüncelere bakıldığında, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü öğrencilerinin en yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (n=38, \bar{x} =67,34). Öğrencilerin, eğitimde teknolojik araç-gereçleri kullanma konusunda kendilerini daha çok "yeterli" olarak (n=74, %44,00) değerlendirdikleri, bunu "orta düzeyde (n=62, %36,90) değerlendirmenin izlediği görülmektedir. Kendini "Çok yeterli" olarak değerlendirenlerle (n=21, %12,50), "yetersiz" olarak (n=11, %6,50) değerlendirenlerin ise daha az oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin, eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin ortalamalarına bakıldığında, \bar{x} =64,00 olduğu görülmektedir. Bu ortalamanın, eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşünceler açısından olumlu olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin (n=68, \bar{x} =64,94), kız öğrencilere göre (n=100, \bar{x} =63,36) az bir farklılıkla daha olumlu olduğu görülmektedir. Bölümler açısından bakıldığında, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü öğrencilerinin (n=38, \bar{x} =67,34) düşüncelerinin daha olumlu olduğu görülmektedir. En az puan ortalamasına sahip olan bölüm ise Türkçe Öğretmenliğidir. (n=30, \bar{x} =61,40). Öğrencilerin teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili ortalamalarına bakıldığında ise, kendini "Çok yeterli" olarak değerlendiren öğrenciler (n=21, \bar{x} =66,62) daha olumlu görüş bildirmişlerdir. En düşük ortalamayı ise kendisini "orta düzeyde" değerlendirenler oluşturmuştur (n=62, \bar{x} =61,03). Ölçek maddeleri bazında verilen cevapların ortalamaları incelendiğinde, "Teknolojik araçlar, derslerin hazırlanmasında araştırma yapmak için önemlidir." ifadesi en yüksek ortalamayı (\bar{x} =4,33), "Teknoloji yazma becerilerini öğretmede etkilidir." ifadesi de en düşük ortalamayı (\bar{x} =3,36) almıştır.

Öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi analizi sonucuna göre t (166)=.834 P>.05, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizi sonucunda F(4,163)=1,292 P>.05, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Aynı şekilde, öğrencilerin düşüncelerinin, eğitimde teknolojik araçları kullanma konusunda kendilerini değerlendirme durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizi sonucunda da F(3, 164)= 2,122 P>.05 anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Araştırmada, eğitim fakültesinde görevli öğretim elemanları ile eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı konusunda düşünceleri öğrenilmiştir. Öğretim elemanlarına ve öğrencilere uygulanan "Teknolojinin Eğitim-Öğretim Faaliyetlerindeki Rolü Ölçeği" verilerine göre, genel olarak hem öğretim elemanlarının hem öğrencilerin, teknoloji kullanımına karşı yüksek düzeyde olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Erkek öğretim elemanlarının, kadın öğretim elemanlarına göre az bir farklılıkla daha olumlu görüş bildirdikleri, mesleki deneyim açısından bakıldığında, 11-15 yıl arası deneyime sahip olanların düşüncelerinin daha olumlu olduğu, teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili ortalamalarına bakıldığında da, kendini "yeterli" olarak değerlendiren öğretim elemanlarının daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin düşüncelerinin, kız öğrencilere göre az bir farklılıkla daha olumlu olduğu görülmüştür. Bölümler açısından bakıldığında, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü öğrencilerinin düşüncelerinin daha olumlu olduğu, teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili ortalamalarına bakıldığında ise, kendini "Çok yeterli" olarak değerlendiren öğrencilerin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Ölçek maddeleri bazında verilen cevapların ortalamaları incelendiğinde, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler "Teknolojik araçlar, derslerin hazırlanmasında araştırma yapmak için önemlidir." İfadesini en yüksek ortalamayla desteklemişlerdir. Öğretim elemanları "Teknoloji matematik alıştırmalarının yapılmasında etkilidir." İfadesini, öğrenciler de "Teknoloji yazma becerilerini öğretmede etkilidir." İfadesini en düşük düzeyde desteklemişlerdir. Bir başka deyişle, öğretim elemanlarının matematik alıştırmalarının yapılmasında, öğrencilerin de okuma yazma becerilerinin öğretilmesinde teknoloji kullanımının etkisinin daha az olacağını düşündükleri söylenebilir.

Öğretim elemanlarının düşünceleri, cinsiyet, mesleki deneyim ve teknoloji kullanımı konusunda, kendilerini değerlendirmeleri ile ilgili değişkenler açısından incelendiğinde, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Aynı şekilde, öğrencilerin düşünceleri, cinsiyet, bölüm ve teknoloji kullanımı konusunda, kendilerini değerlendirmeleri ile ilgili değişkenler açısından incelendiğinde, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

4.2. Tartışma

Alanyazında yapılan çalışmalar sonuçları destekler görünmektedir. Eğitimde teknoloji kullanımında gerek öğretim elemanlarının gerekse öğrencilerin yüksek düzeyde olumlu tutumlara sahip oldukları ve eğitim-öğretim faaliyetlerinde teknolojik yapılanmayı destekleyecek çalışmalara yer vermeye vurgu yaptıkları görülmektedir.

Akpınar (2003), öğretmenlerin yeni bilgi teknolojilerini kullanmada bilgi teknolojilerinin etkisini araştırdığı çalışmada, öğretmenlerin sınıfta bilgi teknolojilerini kullanma konusunda, yüksek öğrenimini metropollerde yapanlar lehine olumlu tutumlar gösterdiklerini, Eğitim Enstitüsü, Edebiyat Fakültesi, eğitim fakültesi öğrencilerinin teknoloji kullanıma ilişkin tutumlarının, diğer fakültelerde öğrenim görenlere göre daha olumlu olduğunu belirlemiştir. Gürol (2008), teknik öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin niyetlerini belirlemek amacıyla teknoloji kabul modelini uyguladığı çalışmada, teknik öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini benimseme durumlarına ilişkin görüşleri, teknoloji kabul modelini genel olarak destekler nitelikte olmuştur. Turan ve Çolakoğlu (2008), yüksek öğrenimde öğretim elemanlarının teknoloji kabulü ve kullanımı konusunda Adnan Menderes Üniversitesinde yaptığı ampirik bir değerlendirmede, Teknoloji Kabul Modelini (TAM) büyük oranda destekleyen sonuçlar almış ve kabulün teknolojilerin kullanılma şansını ve iş verimliliğini arttıracaklarını öngörmüştür. Yavuz ve Coşkun (2008), sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretimde teknolojik araç gereç kullanımına karşı tutum ve sahip oldukları fikirleri belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, öğrencilerin öğretimde teknolojik araç gereçleri kullanmalarının, tutumlarını olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Ayrıca yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin teknoloji kullanımı hakkındaki olumlu fikirleri olduğunu da belirlemiştir. Çil (2008), öğretmen adaylarının teknolojinin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki rolüne ait görüşlerini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının genel olarak olumlu görüşlere sahip olduğunu belirlemiştir. Ayrıca, bizim araştırmamızdan ve yapılan diğer araştırmalardan farklı olarak, kız öğretmen adaylarının görüşlerinin erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu da görülmüştür. Demir'in (2001), öğretim elemanları ve öğrencilerin internetin öğretim amaçlı kullanımına ilişkin görüşlerini ve tutumlarını incelediği çalışmada, öğretim elemanlarının derse hazırlıkta internet kaynaklarını kullanmada, görev yaptıkları bölümlerin etkili olduğunu belirlemiştir. Eğitim Bilimleri bölümünde görevli öğretim elemanlarının %75'inin derslerinde interneti kullanmadıkları belirlenirken, bunun nedeni olarak internet uygulamaları konusunda yeterli seminer ve kursa katılmamalarını göstermişlerdir. Öğrenciler de benzer şekilde düşünceler belirtmişlerdir. Araştırmada ayrıca, öğretim elemanları ile öğrencilerin %85,4'ü, bölümlerin internet tabanlı eğitim yapmaya hazır olmadığını da belirtmişlerdir. 2001 yılında yapılan bu çalışmanın sonuçları ile bizim çalışmamızın sonuçları dikkate alındığında, günümüz itibari ile hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin, derslerde internet kaynaklı teknolojileri kullanmada kendilerini daha yeterli ve hazır gördükleri söylenebilir.

4.3. Öneriler

Eğitim alanında kullanılan teknolojilerin kolay öğrenilir ve kullanılabilir olmasının öğrenme-öğretme sürecinde verimliliği arttıracak bir gerçektir.

Öğrenme-öğretme ortamında teknolojiyi kullanma konusunda olumlu fikirlerin yaygınlaşması, söz konusu eğitim teknolojilerinin kullanılması, motivasyonun artmasına da yardımcı olacaktır. Bu anlamda Eğitim Fakültelerinin Bilgisayar Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğretim elemanları ile işbirliği yapılarak, teknolojik gelişmeler ve araç gereçlerin etkin kullanımı konularında öğretim elemanlarına ve öğrencilere eğitim programları düzenlenmeli ve bu çalışmalar yaygınlaştırılmalıdır. Öğretim elemanlarına teknik destek ve teknolojik araç-gereç temini sağlanmalıdır. Öğretim elemanları eğitim teknolojilerini tanıma ve etkin kullanma konusunda öğrencilerine örnek olabilmeli ve bu görevin sorumluluğunu taşıyabilecek donanıma sahip olmalıdırlar. Öğretmen adayı öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı konusunda olumlu düşüncelerinin geliştirilebilmesi için, gerek öğretim elemanları gerekse üniversite yönetimi özendirici çalışmalar yapılmalıdır. Eğitim teknolojileri ile ilgili konferans, seminer, hizmet içi eğitim çalışmaları ile ulusal veya uluslararası düzeyde organize edilmiş kongrelerle gibi organizasyonlarla ilgili duyurular planlanmalıdır. Üniversitelerde kampüsün tamamına hitap edecek bilgisayar teknolojisi merkezlerinin kurulması sağlanmalı, teknolojinin kullanım alanları yaygınlaştırılmalıdır. Araştırma, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile sınırlı olduğundan, farklı bölümlerde ders veren öğretim elemanları ve öğrenim gören üniversite öğrencileriyle de yapılarak, araştırma konusuna ilişkin farklı sonuçlar toplanmalı ve konuya ilişkin tespit ve değerlendirmeler arttırılmalıdır.

KAYNAKÇA

Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yüksek öğretimin etkisi: istanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2 (2) 11.

Cardullo, M. W. (1996). Introduction of managing technology. John Wiley&Sons Inc., 1, 179.

Çil, H.(2008). *Teknolojinin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki rolü: öğretmen adaylarının görüşleri*. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, S. (2001).*Öğretim elemanları ve öğrencilerin internetin öğretim amaçlı kullanımına ilişkin görüş ve tutumlarının incelenmesi*. Gaziantep Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürol, A. (2008). Teknik öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin niyetlerini belirlemek amacıyla teknoloji kabul modelini uygulamak. *8th International Educational Technology Conference*, 157-162.

Karasar, N.(2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Keser, H. (1991). Eğitimde nitelik geliştirmede bilgisayar destekli eğitim ve ders yazılımlarının rolü, eğitimde arayışlar. 1. *Sempozyumu'nda Sunulan Bildiri Metinleri, Özel Kültür Okulları Eğitim-Araştırma-Geliştirme Merkezi, İstanbul*.

Satıcı, Ö., Akkus, Z. ve Alp, A. (2009). Tıp fakültesi öğretim elemanlarının teknolojiye ilişkin tutumlarının chaid analizi ile incelenmesi. *Dicle Tıp Dergisi*, 36 (4), 267-274.

Tekin, M., Güleş, H. K. ve Burgess, T. (2000). *Değişen dünyada teknoloji yönetimi, bilişim teknolojiler*. Damla Ofset, 1-59, Konya.

Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3 (1), 16.

Turan, A. H ve Çolakoğlu, B.E. (2008).Yüksek öğrenimde öğretim elemanlarının teknoloji kabulü ve kullanımı, Adnan Menderes Üniversitesinde Ampirik Bir Değerlendirme. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9 (1), 106-121.

Yavuz, S., Coşkun, E. A. (2008). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 34: 276-286.

YAZAR HAKKINDA BİLGİ

Elif Ünal Bozcan, 1993 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümünden mezun oldu. 1996 Yılında Dokuz Eylül Üniversitesinde, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalında Yüksek lisans eğitimini tamamladı. Halen Uluslararası Kıbrıs Üniversitesinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında doktora eğitimini sürdürmekte ve aynı üniversitede Okul Öncesi Eğitimi Bölümünde çalışmaktadır. Eğitimde drama, eğitim teknolojileri, okul öncesi eğitimi üzerine yaptığı ve Ulusal ve Uluslararası Kongrelerde sunulmuş ve yayınlanmış bildirileri mevcuttur.

Yazara ait iletişim bilgileri;

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü. Haspolat-Lefkoşa/ KKTC

Tel: 0392 6711111/2702

e-mail: e.unal2000@gmail.com

EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Bilme, düşünme ve yapma kavramlarının bütünlüğünü içeren teknoloji ve uygulamaları, insanın doğayı kontrol altına alma ve yönlendirme çabasıyla birlikte varolmuştur.

Eğitim sürecinin yapısını değiştiren teknolojik gelişmeler, eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getirmiştir. Bilginin artık geleneksel öğretim yöntemleri ile aktarılması ve ezberlenmesinin tercih edilmediği çağdaş eğitim yaklaşımlarında, düşünen, üreten, yaratan, paylaşan, kendine güvenli, etkileşime yatkın, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilecek

bilgi ve becerilere sahip, dünyaya ve gelişmeler duyarlı, donanımlı bireyler olmak önem taşımaktadır. Bu yönüyle üniversitelere ve bilime yön veren akademisyenlere önemli görevler düşmektedir. Üniversiteler bilgiyi üreten, koruyan, yaygınlaştıran ve bu bilgiden uygulama boyutunda faydalanan kurumlar olarak toplumda çok önemli rol üstlenmektedir. Üniversitelerin eğitim öğretim faaliyetlerinde teknolojiyi kullanma ve geliştirmede örnek olmaları, toplumların yeni teknolojilere uyumu ve bilgi çağı toplumunun oluşturulması için önemlidir. Teknolojileri uygulamaya geçirecek olan öğretmenlerin sadece teknolojiyle tanıştırmaları değil, teknolojinin ve yeni öğretim tekniklerinin kullanılarak öğrenme etkinlikleri düzenleme becerilerinin de kazandırılması gerekmektedir. Bu nedenle, öncelikle öğretmen yetiştiren kurumların, genelde eğitim teknolojisi ve özelde yeni bilgi teknolojilerinin kullanımına ilişkin planları olmak zorundadır.

Bu araştırmada, eğitim fakültesinde görevli öğretim elemanları ile eğitim fakültesi öğrencilerinin, eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı konusunda düşüncelerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın genel evrenini Kıbrıs'taki üniversitelerde görevli olan ve eğitim fakültesinde derse giren öğretim elemanları ile bu üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Çalışma evrenini ise Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nde görevli olan ve eğitim fakültesinde derse giren öğretim elemanları ile bu üniversitede öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma örneklemini, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nden amaçsal örnekleme yöntemi ile belirlenen 41 öğretim elemanı ile seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen 168 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma, betimsel yöntemlerden tarama modelli bir çalışmadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu ile "Teknolojinin Eğitim-Öğretim Faaliyetlerindeki Rolü" ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin analizinde, frekanslar ve yüzde değerler hesaplanmış, ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinde t testi ve ANOVA analizi kullanılmıştır. Önem düzeyi .05 olarak alınmıştır.

Araştırma verilerine göre, genel olarak hem öğretim elemanlarının hem öğrencilerin, teknoloji kullanımına karşı yüksek düzeyde olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Erkek öğretim elemanlarının, kadın öğretim elemanlarına göre az bir farklılıkla daha olumlu görüş bildirdikleri, mesleki deneyim açısından bakıldığında, 11-15 yıl arası deneyime sahip olanların düşüncelerinin daha olumlu olduğu, teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili ortalamalarına bakıldığında da, kendini "yeterli" olarak değerlendiren öğretim elemanlarının daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin düşüncelerinin, kız öğrencilere göre az bir farklılıkla daha olumlu olduğu görülmüştür. Bölümler açısından bakıldığında, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü öğrencilerinin düşüncelerinin daha olumlu olduğu, teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili ortalamalarına bakıldığında ise, kendini "mükemmel" olarak

değerlendiren öğrencilerin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Ölçek maddeleri bazında verilen cevapların ortalamaları incelendiğinde, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler "Teknolojik araçlar, derslerin hazırlanmasında araştırma yapmak için önemlidir." İfadesini en yüksek ortalama ile desteklemişlerdir. Öğretim elemanları "Teknoloji matematik alıştırmalarının yapılmasında etkilidir." İfadesini, öğrenciler de "Teknoloji yazma becerilerini öğretmede etkilidir." İfadesini en düşük düzeyde desteklemişlerdir. Bir başka deyişle, öğretim elemanlarının matematik alıştırmalarının yapılmasında, öğrencilerin de okuma yazma becerilerinin öğretilmesinde teknoloji kullanımının etkisinin daha az olacağını düşündükleri söylenebilir.

Öğretim elemanlarının düşünceleri, cinsiyet, mesleki deneyim ve teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili değişkenler açısından değerlendirildiğinde, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Aynı şekilde, öğrencilerin düşünceleri, cinsiyet, bölüm ve teknoloji kullanımı konusunda kendilerini nasıl değerlendirdikleri ile ilgili değişkenler açısından değerlendirildiğinde, anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Alanyazında, eğitimde teknoloji kullanımında gerek öğretim elemanlarının gerekse öğrencilerin yüksek düzeyde olumlu tutumlara sahip oldukları ve eğitim-öğretim faaliyetlerinde teknolojik yapılanmayı destekleyecek çalışmalara yer vermeye vurgu yaptıkları görülmektedir.

Eğitim alanında kullanılan teknolojilerin kolay öğrenilir ve kullanılabilir olmasının öğrenme-öğretme sürecinde verimliliği arttıracak bir gerçektir. Öğrenme-öğretme ortamında teknolojiyi kullanma konusunda olumlu fikirlerin yaygınlaşması, söz konusu eğitim teknolojilerinin kullanılması, motivasyonun artmasına da yardımcı olacaktır.